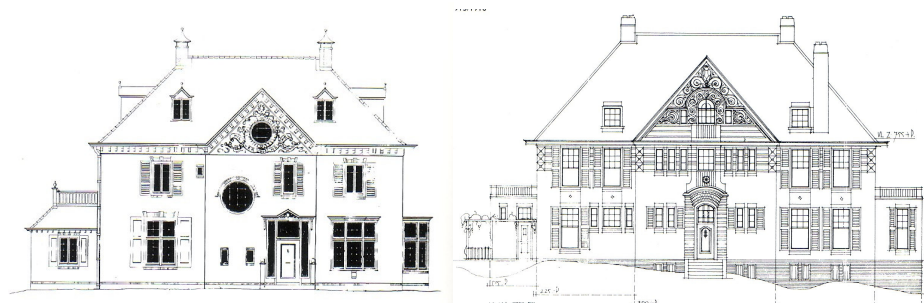

Straat: Midden Duin en Daalseweg
Huisnummer: 29
Postcode: 2061 AP
Plaats: Bloemendaal
Buurt: Park Duin en Daal
MIP-nummer: NH-BLOEM-157
Object: Villa Hilverheuvel
Architect: Jos Cuypers en Jan Stuyt
Bouwjaar: 1905

Inleiding

De VILLA Hilverheuvel uit 1905 is ontworpen door de architecten Jos Cuypers en Jan Stuyt, de eerste niet te verwarren met zijn achterneef Ed. Cuypers, die ook verscheidene werken in Bloemendaal heeft nagelaten, waaronder villa Die Clinghe op de Hoge Duin en Daalseweg 31, ook gemeentemonument. De architect Jos Cuypers bouwde met Jan Stuyt talloze kerken in Nederland in de eerste helft van de twintigste eeuw, over het algemeen in een eigentijdse bouwstijl. Ook villa Hilverheuvel is in een stijl gebouwd, die op dat moment met name onder de gegoede klasse in zwang begon te komen: losjes geïnspireerd op de formele, classicistische bouwkunst van de zeventiende en achttiende eeuw van Nederland en Duitsland. Hierop duiden de hiërarchische aanleg, de middenrisaliet en de kleinruits roedenverdeling in houten kruisko zijnen. Een meer eigentijds accent wordt gevormd doordat het fronton van de middenrisaliet bestaat uit een overkragende kap en het hoofdgestel wordt gevormd door de gootlijst op decoratief gezaagde consoles. Ook in detaillering en in de opvallende herhaling van het ronde venster in de middenrisaliet is duidelijk sprake van een contemporaine architectuur. Het oorspronkelijke vrijwel symmetrische ontwerp van Hilverheuvel is vrij kort na de bouw aan één zijde verlengd, waardoor een praktische concessie aan de klassieke ontwerpprincipes is gedaan (een afbeelding voor de verbouwing is te zien in Muthesius). In de plattegrond is sprake van een vrije groepering van de vertrekken rond de centrale hall, dus ook hier is de klassieke (symmetrische) vormtaal van de oudere voorbeelden niet nagevolgd.

Opvallend is de gelijkenis van Hilverheuvel met villa Die Clinghe van Ed. Cuypers die tien jaar later zou ontstaan, zeker in de oorspronkelijke bouwtekeningen van beide villa's. Opvallend omdat Eduard en Jos over het algemeen niet tot dezelfde richting beschouwd worden en Eduard als de meest geniale van de tweede generatie Cuypers geldt.

Hilverheuvel

Die Clinghe

Het villapark Duin en Daal is net als het andere villapark Kweekduin ontwikkeld door de particuliere NV Binnenlandsche Exploitatiemaatschappij van Onroerende Goederen. De aanleg van Park Duin en Daal is naar een ontwerp van de tuin- en landschapsarchitect L.A. Springer uit 1897, waarbij is ingespeeld op het aanwezige heuvelige duinlandschap en de reeds bestaande structuur van de door J.D. Zoicher jr. ontworpen gelijknamige buitenplaats.

In het ontwerp van laatstgenoemde ontstond de weide op de plaats van een voormalige blekerij (bleekveld), nu nog de laaggelegen kern van het park. De kavels van het villapark, dat tot de mooiste van Nederland wordt gerekend, zijn zeer groen en ruim bemeten. De groenaanleg is echter nogal verdicht waardoor de relatie tussen bebouwing en landschap enigszins verstoord is. Tot de aanleg van het park behoren ook de trappen, die dwars op de doorgaande wegen, op voetgangersniveau het hoogteverschil overbruggen.

De oriëntatie van Hilverheuvel is gerelateerd aan de reliëfverschillen van de duinlandschappelijke aanleg van Park Duin en Daal. Aan de straat is de representatieve voorzijde terwijl de achterzijde over de laagte van het park uitkijkt, waarbij twee paar dubbele deuren uitkomen op de eigen achtertuin, die naadloos overgaat in de gemeenschappelijke groenaanleg. In hetzelfde park, maar minder gunstig gelegen ontwierpen beide architecten twee jaar later villa Varenberg. In 1909 ontwierpen beide architecten in Kweekduin een villa. Het drietal villa's is een afspiegeling van de traditionele, sobere tendens, met Nederlandse en Duitse invloeden, die in die periode opgang doet.

Omschrijving

De villa is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond, over twee bouwlagen onder een overkragend, uitzwenkend afgeplat schilddak. Het metselwerk is in een oranje baksteen, de kap met rode holle pannen gedekt. In de middenrisaliet is - asymmetrisch geplaatst - de hoofdentree opgenomen, onder een bollende luifel met geprofileerde lijst, op consoles (niet op de eerste bouwtekening). Daglichttoetreding in de vestibule vindt plaats via de boven- en zijlichten van de deur en via een smal venster in de zijkant van de risaliet. Links van de entree zijn twee kleinere vensters en boven de entree een smal venster met kleinruits roedenverdeling. Meer opvallend zijn echter het grote ronde venster halverwege en het kleinere ronde venster, met een ruimere roedenverdeling in de geveltop. Dit laatste venster heeft in de halfronde bloktandlijst de diepe vlakken in het wit, dezelfde kleur als het topje boven de rondboog. In de gevel is een opengewerkt ruitvormig ornament opgenomen. De middenrisaliet wordt geflankeerd door rechts één en links twee vensterassen, alle vensters voorzien van jaloezieën. In het rechter geveldeel zijn op de begane grond kruiskozijsen.

Op de verdieping zijn een breed en een smaller venster met de roedenverdeling in acht ruiten verdeeld: openslaand links en drie maal parallel gekoppeld rechts.

Aan de andere kant van de risaliet zijn op de begane grond een oriel en op de verdieping achtruits openslaande ramen. De vensterverdeling vloeit voort uit de functies van de vertrekken, maar is wel als een evenwichtige compositie op te vatten. In de kap zijn boven het gekoppelde venster twee kleine dakkapellen geplaatst, met geknikte frontons. In het oorspronkelijk ontwerp waren deze symmetrisch aan weerszijden van de risaliet geplaatst. De linker zijgevel heeft een tweede entree en vensters als aan de voorzijde, maar in mindere mate in een compositie geplaatst. De dakkapel is hier eenvoudig vlak afgedekt. De achtergevel is wel weer evenwichtig opgebouwd, zij het ook hier niet symmetrisch. Links openslaande deuren onder twee paar openslaande ramen als aan de voorzijde en rechts twee paar openslaande deuren onder openslaande ramen. Ook de deuren zijn voorzien van jaloezieën. In de kap zijn vier op regelmatige afstand geplaatste dakkapellen opgenomen, als aan de voorzijde. De rechter zijgevel heeft in de rechter vensteras een gebogen erker op de begane grond met daarboven een balkon en de vensters als elders in de voorgevel. Ook de dakkapel is als aan de voorgevel. In de kap zijn op de vier hoeken van het afgeplatte schilddak vierkante gemetselde schoorstenen geplaatst.

Waardering

De villa Hilverheuvel is architectuurhistorisch van belang vanwege de kwaliteit van het ontwerp en vanwege de plaats binnen het oeuvre van de architecten Jos Cuypers en Jan Stuyt als relatief vroeg voorbeeld van een traditionele landhuisarchitectuur met eigentijdse accenten. Daarbij is de relatie van het eerdere, meer klassieke ontwerp en de uiteindelijke meer praktische vormgeving van eminent belang. De villa neemt binnen de architectuur van het kwalitatief hoogwaardige villapark Duin en Daal een bijzondere plaats in vanwege genoemde architectonische kwaliteiten. De villa is gaaf op onderdelen en in hoofdvorm. Er is sprake van situationele waarden vanwege de beeldbepalende ligging in Park Duin en Daal.

Literatuur

Jannes de Haan, *Villaparken in Nederland. Een onderzoek aan de hand van het villapark Duin en Daal te Bloemendaal 1897-1940*, Haarlem 1986

Hermann Muthesius, *Landhaus und Garten, Beispiele neuzeitlicher Landhäuser nebst Grundrissen, Inneräumen und Gärten*, München 1907